

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Dany Mazákové a soudkyně Mgr. Olgy Mičanové a JUDr. Miluše Krejzlíkové ve věci

nezletilého:

██████████, narozený dne ██████████

bytem ██████████

zastoupený kolizním opatrovníkem Městem ██████████

dítěte rodičů:

██████████ - ██████████, narozená dne ██████████

trvale bytem ██████████

zastoupená advokátkou Mgr. Ivanou Rychnovskou, LL.M.
se sídlem Vranovská 45/1, 614 00 Brno

██████████, narozený dne ██████████

trvale bytem ██████████

za účasti

navrhovatelů:

██████████, narozená dne ██████████

██████████, narozený dne ██████████

oba dva trvale bytem ██████████, ██████████

oba zastoupeni advokátkou JUDr. Kateřinou Mojžíšovou,
se sídlem třída míru 92, 530 02 Pardubice

o úpravu styku nezletilého s prarodiči, o návrhu prarodičů na nařízení předběžného opatření

k odvolání matky proti usnesení Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 4. července 2023 č. j. 0 P 3/2023-146

takto:

Usnesení okresního soudu **se mění** takto:

Návrh navrhovatelů (prarodičů ze strany otce) na nařízení předběžného opatření, kterým by byl zatímně upraven jejich styk s nezletilým ██████████ tak, že jsou oprávněni stýkat se s nezletilým ██████████ každý druhý sudý čtvrtek v měsíci od 15.00 hodin do 19.00 hodin, se zamítá.

Odůvodnění:

U Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou je vedeno řízení o úpravu styku nezletilého s otcem (řízení zahájeno v lednu 2023) i s prarodiči (řízení zahájeno v květnu 2023).

V rámci řízení o úpravu styku nezletilého s prarodiči okresní soud nařídil předběžné opatření, kterým rozhodl, že do doby právní moci rozhodnutí o úpravě styku nezletilého s prarodiči jsou prarodiče oprávněni stýkat se s nezletilým ██████████ každý druhý sudý čtvrtek v měsíci od 15.00 hodin do 19.00 hodin (výrok I). Matce uložil nezletilého na styk s prarodiči řádně připravit s tím,

že prarodiče jsou oprávněni a povinni nezletilého převzít v místě bydliště matky a do jejího bydliště jej po ukončení styku zase vrátit (výrok II).

Prarodiče ze strany otce zahájili řízení návrhem ze dne 2. 5. 2023. Dne 27. 6. 2023 podali návrh na vydání shora uvedeného předběžného opatření, ve kterém uvedli, že matka jim zcela brání ve styku s nezletilým s odkazem na probíhající řízení o úpravu styku s otcem a prověřování věci ze strany Policie ČR. S nezletilým mají hezký vztah již od jeho narození, kdy o něj často sami pečovali (když matka byla v práci), nezletilý je s nimi rád, chce u nich spát (pravidelně se na to ptá). Vztahy s matkou byly dobré až do letošního roku, kdy matka přišla s podezřením ze sexuálního zneužívání nezletilého otcem. Tvzení matky, že vše špatné se nezletilý učí od prarodičů a otce, nemá oporu v realitě. S ohledem na to, že jednání dosud nebylo skončeno, mají prarodiče obavu, aby matka svým přístupem k nezletilému, a rovněž i čas, nepřispěly k tomu, že by vztah nezletilého k prarodičům ochabl. Prozatím, než bude řízení skončeno, proto žádali o předběžnou úpravu styku tak, že bude probíhat alespoň jedno odpoledne během 14 dnů (výslovný návrh na vydání petitu předběžného opatření ale v rozporu s tímto odůvodněním návrhu formulovali tak, že styk by měl probíhat „každý druhý sudý čtvrtek v měsíci“, tj. 1 krát v měsíci).

Dne 26. 6. 2023 proběhlo ve věci návrhu prarodičů jednání, které bylo odročeno za účelem provedení dalšího dokazování na 5. 9. 2023.

Z obsahu spisu vyplývá, že:

- poměry nezletilého byly upraveny rozsudkem Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 15. 12. 2021, č. j. 0 Nc 1683/2012-48. Okresní soud tímto rozsudkem schválil dohodu rodičů, kterou byl nezletilý svěřen do péče matky a otec se zavázal platit pro nezletilého výživné 5.000 Kč měsíčně. Z odůvodnění rozsudku vyplývá, že styk upraven nebyl, neboť rodiče do protokolu uvedli, že na styku jsou schopni se domluvit;

- dne 11. 1. 2023 podal otec návrhu na úpravu styku s nezletilým [REDAKCE], který odůvodnil tím, že matka ve styku brání, původní mimosoudní dohoda s ní není možná;

- dne 24. 3. 2023 matka podala návrh na vydání předběžného opatření, kterým by soud zamezil otci styk se synem zcela. Návrh matky byl zamítnut usnesením Okresního soudu ze dne 27. 3. 2023 č. j. 0 P 3/2023-89, které bylo usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 4. 2023 č. j. 21 Co 170/2023-112 potvrzeno s tím, že nevyšlo najevo, že by se měl otec ke svému synovi jakkoliv nevhodně chovat, tím spíše v rovině sexuální, což vyplývá i ze zpráv pediatričky, dětského krizového centra, mateřské školy, které naopak vyznívají opačně. Dosud se jedná jen o subjektivní dojmy matky s ohledem aktivní sexuální chování syna;

- k návrhu otce bylo usnesením Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 3. 4. 2023 č. j. 0 P 3/2023-97 nařízeno předběžné opatření, kterým byl styk otce s nezletilým upraven na každou sudou neděli v roce od 15.00 do 17.00 hodin a na každou lichou středu od 15.00 do 17.00 hodin. Usnesení okresního soudu bylo k odvolání matky potvrzeno usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 4. 2023, č. j. 21 Co 170/2023-114;

- dne 17. 3. 2023 matka podala trestní oznámení; věc je vedena u Policie ČR [REDAKCE] pod sp. zn. [REDAKCE] a je stále ve stádiu prověřování;

- v září 2022 matka navštívila OSPOD, kdy jí bylo poskytnuto ucelené právní poradenství. Poté matka navštívila Dětské krizové centrum v [REDAKCE]. Úvodní konzultace s matkou proběhla dne 29. 9. 2022 a dne 14. 12. 2022 konzultace s otcem. V současnosti je péče o nezletilého ukončena, sexuální zneužití nebylo v rámci šetření prokázáno, když ze zprávy Dětského krizového centra v [REDAKCE] vyplývá, že reakce nezletilého jsou adekvátní jeho věku a vývojové úrovni, [REDAKCE] se dokáže dobře adaptovat na nové prostředí, dobře zvládá separaci od matky. Nejsou u nezletilého patrné vnější známky zvýšeného intrapsychoického napětí, dokáže se projevovat

spontánně, hravě. V rámci vyšetření nebyly pozorovány žádné varovné znaky, které by nasvědčovaly sexuálnímu zneužívání nezletilého [REDACTED];

- Mateřská škola v [REDACTED] hodnotí nezletilého kladně jako milé, spokojené a radostné dítě;

- pediatrička nezletilého [REDACTED]. [REDACTED] uvedla, že matka ji navštívila v srpnu 2022, kdy poukazovala na sexuální chování nezletilého (masturbace). Matka byla poučena o sexuálním vývoji nezletilého, odkázána na rozhovor s otcem, a ev. na psychologa;

- při jednání dne 26. 6. 2023 matka nespороvala, že nezletilý má rád prarodiče i svého otce. Nezletilý byl od narození v kontaktu s otcem i s prarodiči, kteří ho běžně hlídali, pobýval u nich i sám. Uváděla, že v létě 2022 chtěla s otcem a prarodiči řešit sexuální chování nezletilého [REDACTED], které považovala za neobvyklé s ohledem na jeho věk, společná schůzka se neuskutečnila. Z pohledu matky prarodiče chování nezletilého zlehčovali, přestože nezletilý měl tvrdit, že to, co dělá, viděl u otce. Matka uvedla, že když začala věc hlouběji řešit, přestala s ní babička paní [REDACTED] mluvit. Prarodiče se zastávají svého syna. Situace se začala zhoršovat od srpna 2022, vulgární projevy prarodičů vůči její osobě začaly po prvním soudním jednání v roce 2023. Matka si myslí, že nezletilý je v prostředí u prarodičů otcem i prarodiči negativně ovlivňován, protože po návratu matku oslovuje „debile“, „blbá“; dává lidem pěsti, což ho jako pozdrav učí otec. Matku škrtní, kouše, plácá po zadku, což má podle matky od otce.

Okresní soud v přezkoumávaném rozhodnutí odkázal na ust. § 102 odst. 1 o. s. ř. a uvedl, že v případě, kdy je podán návrh na vydání předběžného opatření, musí ten, kdo takový návrh podá, svá tvrzení uvedená v návrhu doložit nějakými důkazy, případně je alespoň musí nějakým způsobem osvědčit. Smyslem předběžného opatření je vydání rozhodnutí dočasné povahy, kterým je třeba upravit poměry účastníků řízení do doby, než ve věci soud definitivně rozhodne pravomocným rozsudkem. To je třeba zejména v takových případech, kdy by mohla v mezidobí do pravomocného skončení řízení vzniknout nějaká újma, v případě řízení ve věci péče o nezletilé dítě obzvláště s ohledem na řádnou výchovu a výživu dítěte.

Poté okresní soud uzavřel, že v dané věci jsou splněny zákonem stanovené podmínky pro vydání navrženého předběžného opatření, neboť v průběhu řízení vyšlo najevo, že matka v současné době zamezila kontaktům nezletilého s otcem tak i kontaktům s prarodiči. Svě jednání hájí tím, že probíhá prověřování možné trestné činnosti ve vztahu k nezletilému [REDACTED], kterého se měl dopustit otec v místě svého bydliště, to je u prarodičů. Vzhledem k tomu, že otec, pokud se zrovna nachází na [REDACTED], pobývá u svých rodičů, vztáhla matka svá obvinění i na bydliště prarodičů. Kromě toho obviňuje otce i prarodiče z toho, že nezletilý je agresivní a slovně hrubý, že prostředí u prarodičů je pro nezletilého špatné. Matce vadí, že prarodiče se od té doby, kdy se začalo soudní řízení, chovají vůči ní a její rodině vulgárně, nezletilý to opakuje. Na druhou stranu připustila, že do té doby, resp. ještě do konce léta 2022, byly jejich vztahy dobré, zhoršily se poté, kdy matka začala řešit nevhodné sexuální chování nezletilého a obviňuje z něho otce. Matka se nechce umožnit prarodičům stýkat s nezletilým, protože v jejich domácnosti se pohybuje i otec a protože podle ní na nezletilého negativně působí i prostředí samotné a přímo i prarodiče. Matčino tvrzení se dle okresního soudu nese jen v rovině tvrzení, když odkazuje pouze na sexuální chování nezletilého a neuvedla žádný jiný důvod, proč prarodičům upírá kontakty s vnukem. Fakticky nedoložila žádný důkaz ve vztahu k prarodičům, proč ti by se nemohli vídat se svým vnukem. Ze zpráv, které má soud k dispozici, nevyplývá, že by se nezletilý jevil jako traumatizované a ohrožené dítě, že by se nechtěl s otcem či prarodiči vídat. Naopak ze strany školy i odborníků je hodnocen dobře, možné sexuální násilí se nepotvrdilo. Úkony orgánů činných v trestním řízení jsou zatím ve stádiu prověřování. Okresní soud neshledal důvody, proč by styk nezletilého s prarodiči nemohl probíhat alespoň v minimálním rozsahu s tím, že ze strany prarodičů nehrozí riziko sexuálního zneužívání.

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].

Proti usnesení podala matka včas odvolání. Odkazovala a citovala z judikatury Ústavního soudu a namítala, že soud upravil rozsah styku otce s nezletilým na dvě hodiny týdně a styk s prarodiči by měl být upraven v menším rozsahu. Styk nezletilého s prarodiči probíhá i v době styku nezletilého s otcem. Návrh ze strany prarodičů považuje za účelové obcházení zákona a předchozích rozhodnutí soudu, kdy soud konstatoval, že širší styk otce s nezletilým by byl v rozporu s povahou předběžného opatření a prakticky nahrazoval rozhodnutí ve věci samé. Opakovala, že chování nezletilého se již od pravidelných delších návštěv u otce a prarodičů radikálně změnilo.

Má-li být předběžnému opatření vyhověno, musí být potřeba zatímní úpravy poměrů prokázána a ostatní rozhodné okolnosti musí být alespoň osvědčeny.

Navrhovatelé se domáhají soudní úpravy prarodičovského styku s nezletilým [REDAKCE]. K tomu je třeba uvést, že Ústavní soud opakovaně, např. v usnesení sp. zn. III. ÚS 2605/09, deklaruje právo prarodičů, jako členů širší rodiny dítěte, podílet se na citovém, rozumovém a mravním rozvoji svého vnuka nebo vnučky. Dle ustálené judikatury je ale nutno k úpravě styku prarodičů s nezletilým vnukem či vnučkou přistoupit po zvážení všech okolností konkrétního případu, když je vždy třeba nalézt spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými zájmy – tj. zájmem prarodičů podílet se na citovém, rozumovém a mravním rozvoji vnuka (vnučky), a zájmem nezletilého dítěte s tím, že zvláštní význam je třeba přisoudit nadřazenému zájmu dítěte.

V dané věci nejde o přezkoumání rozhodnutí ve věci samé, ale o posouzení toho, zda byly podmínky pro zatímní úpravu poměrů navrhovaným předběžným opatřením dány. Předběžné opatření je mimořádné rozhodnutí, které je soudem vydáváno bez řádně provedeného dokazování, pouze na základě osvědčených rozhodných skutečností a prokázané potřebě zatímní úpravy.

V dané věci sama matka při jednání dne 26. 6. 2023 uvedla, že nezletilý má navrhovatele rád, od narození se s nimi stýkal, pobýval u nich i sám bez přítomnosti rodičů, tj. mezi navrhovateli (prarodiči ze strany otce) a nezletilým je daná úzká osobní vazba a nárok prarodičů je ve smyslu ust. § 927 o. z. osvědčen.

Odvolací soud se však neztotožňuje se závěrem okresního soudu, že potřeba zatímně upravit poměry účastníků je prokázána. Taková potřeba zatímně upravit poměry účastníků soudního řízení je prokázána obvykle ve chvíli, kdy se navrhovatel (rodič, jiný příbuzný či jiná osoba s citovou vazbou na dítě), který nemá dítě v přímé péči, nemůže vůbec s nezletilým dítětem stýkat a vývoj vztahu mezi nezletilým dítětem a tímto navrhovatelem je vážně ohrožen a narušen. Tak tomu ale v souzené věci není. Z obsahu spisu vyplývá, že otec nezletilého (syn navrhovatelů) je na základě usnesení Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou ze dne 3. 4. 2023 č. j. 0 P 3/2023-97 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 4. 2023 č. j. 21 Co 170/20213-114 oprávněn stýkat se s nezletilým každou sudou neděli v roce od 15.00 do 17.00 hodin a každou lichou středu v roce od 15.00 do 17.00 hodin (tj. každý týden v roce na dobu dvou hodin). Z obsahu spisu dále vyplývá, že otec nezletilého žije s navrhovateli ve společné domácnosti a bydliště otce i nezletilého je v jedné obci. Navrhovatelé zároveň v návrhu na nařízení předběžného opatření netvrdili, že by k výkonu předběžného opatření vydaného ve prospěch otce nedocházelo, netvrdili ani, že by jim v rámci realizace tohoto styku byl kontakt s nezletilým znemožněn. Při jednání dne 26. 6. 2023 naopak matka uvedla, že v jednom případě předala nezletilého přímo prarodičům, nikoli otci, který „byl na závodech“, což nebylo otcem ani navrhovateli popřeno. Za této situace nepovažuje odvolací soud potřebu zatímně upravit poměry účastníků formou mimořádného předběžného opatření za prokázanou. Navrhovatelé mají, byť omezenou, možnost se s vnukem vidat (sami v návrhu uvádějí, že jim vnuk sděluje, že „u nich chce spát (pravidelně se na to ptá)“, a není proto dána obava, že by vztah mezi nimi a nezletilým byl vážně ohrožen. Odvolací soud proto usnesení okresního soudu změnil a návrh navrhovatelů

(prarodičů ze strany otce) na nařízení předběžného opatření, kterým by byl zatímně upraven jejich styk s nezletilým [REDACTED], zamítl.

Pro úplnost je však třeba uvést, že okresní soud by měl ve věci (rovněž ve věci řízení o návrhu otce na úpravu styku) postupovat rychleji, neboť např. odročení jednání z 26. 6. 2023 až na 5. 9. 2023 není v zájmu nezletilého.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Hradec Králové 27. července 2023

JUDr. Dana Mazáková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].